

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/51/2003

WZROST NASTROJÓW ANTYWOJENNYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W projekcie nowej rezolucji przedstawionej Radzie Bezpieczeństwa ONZ przez Stany Zjednoczone, Wielką Brytanię i Hiszpanię ostateczny termin wyznaczony Irakowi na pełne rozbrojenie mija 17 marca br.

Prezydent Aleksander Kwaśniewski podczas spotkania z kierownictwem Ministerstwa Obrony Narodowej zapowiedział, że udział naszego wojska w ewentualnej operacji w Iraku będzie ograniczony. Zdaniem prezydenta poprzednia rezolucja antyiracka (nr 1441) wystarcza do podjęcia działań zbrojnych.

Od czterech miesięcy pytamy respondentów o ich opinie na temat ewentualnej interwencji zbrojnej w Iraku. W porównaniu z poprzednim pomiarem znacznie się zwiększył (o 13 punktów - do 61%) odsetek Polaków uważających, że w żadnym razie nie powinno dojść do uderzenia na Irak¹. Zmalała natomiast (o 8 punktów - do 28%) liczba ankietowanych, którzy uzależniają ewentualny atak na Bagdad od wyników kontroli prowadzonej przez komisję ekspertów ONZ. Nadal jedynie 6% badanych jest zdania, że polityka Saddama Husajna uzasadnia bezwarunkowe użycie siły przeciwko jego dyktaturze. Warto podkreślić, że zmniejszył się odsetek osób niemających zdania, co świadczy o krystalizowaniu się społecznych opinii na temat ewentualnej wojny.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (154) przeprowadzono w dniach 1-4 marca 2003 roku na liczącej 975 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

W Iraku pracuje komisja ekspertów ONZ, która ma sprawdzić, czy kraj ten posiada broń masowego rażenia. Czy, Pana(i) zdaniem, powinno dojść do zbrojnej interwencji w tym kraju?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	XII 2002	I 2003	II 2003	III 2003
	w procentach			
Tak, bez względu na wyniki kontroli ONZ	6	4	6	6
Tak, jeżeli komisja ONZ ujawni posiadanie przez Irak broni masowego rażenia, lecz nie - jeżeli komisja ONZ nie ujawni posiadania przez Irak broni masowego rażenia	45	37	36	28
Nie, w ogóle nie powinno być zbrojnej interwencji w Iraku	34	51	48	61
Trudno powiedzieć	15	8	9	5

W marcu notujemy również niewielki wzrost (o 4 punkty - do 66%) odsetka respondentów, którzy są zdania, że Polska nie powinna popierać ewentualnej amerykańskiej akcji zbrojnej w Iraku. Za takim poparciem opowiada się jedna czwarta ankietowanych (26%), w tym tylko 8% jest zdecydowanie przekonanych, że powinniśmy wywiązać się z sojusznicznych zobowiązań wynikających z członkostwa w NATO.

Tabela 2

Gdyby Stany Zjednoczone podjęły akcję zbrojną przeciw Irakowi, to czy Polska powinna poprzeć tę akcję?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	IX 2002		I 2003		II 2003		III 2003	
	w procentach							
Zdecydowanie tak	10	35	9	33	9	29	8	26
Raczej tak	25		24		20		18	
Raczej nie	23	46	25	55	26	62	27	66
Zdecydowanie nie	23		30		36		39	
Trudno powiedzieć	19		12		9		7	

Sprzeciw wobec wysyłania polskich żołnierzy w rejon Zatoki Perskiej utrzymuje się na wysokim poziomie - trzy czwarte badanych nie zgadza się na udział Wojska Polskiego w wojnie z Irakiem, w tym ponad połowa wyraża swój sprzeciw w sposób zdecydowany. Niemal jedna piąta respondentów uważa, że polscy żołnierze powinni uczestniczyć w irackiej interwencji.

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, polscy żołnierze powinni czy też nie powinni uczestniczyć w akcji zbrojnej przeciwko Irakowi?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	I 2003		II 2003		III 2003	
	w procentach					
Zdecydowanie powinni	4	25	4	17	5	19
Raczej powinni	21		13		14	
Raczej nie powinni	24	67	25	76	23	75
Zdecydowanie nie powinni	43		51		52	
Trudno powiedzieć	8		7		6	

Wśród respondentów sądzących, że Polska powinna poprzeć Amerykę, gdyby podjęła ona akcję zbrojną przeciwko Irakowi, ponad dwie trzecie uważa, że w takiej sytuacji polscy żołnierze powinni wziąć w niej udział - można powiedzieć, że jest to powrót do styczniowych, bardziej konsekwentnych postaw tej grupy badanych. Wśród osób, które nie mają zdania w sprawie polskiego poparcia dla działań Stanów Zjednoczonych, zmalał odsetek niewyrażających zgody na udział naszego wojska w tym konflikcie.

Tabela 4

Czy, Pana(i) zdaniem, polscy żołnierze powinni czy też nie powinni uczestniczyć w akcji zbrojnej przeciwko Irakowi?	Gdyby Stany Zjednoczone podjęły akcję zbrojną przeciw Irakowi, to czy Polska powinna poprzeć tę akcję?								
	Tak			Nie			Trudno powiedzieć		
	I 2003	II 2003	III 2003	I 2003	II 2003	III 2003	I 2003	II 2003	III 2003
	w procentach								
Tak	73	54	68	1	2	2	3	2	5
Nie	24	40	29	97	96	97	43	53	42
Trudno powiedzieć	3	6	3	2	2	1	54	45	53

Tak jak miesiąc temu poprosiliśmy respondentów o wskazanie najważniejszego, ich zdaniem, powodu planowanej interwencji w Iraku. Za główną przyczynę ewentualnej akcji zbrojnej najczęściej uznawano chęć pozbawienia Bagdadu broni masowego rażenia (29%). W następnej kolejności wskazywano na zamiar przejęcia kontroli nad irackimi złożami ropy naftowej (24%), chęć likwidacji reżimu Saddama Husajna (22%) oraz dążenie Stanów Zjednoczonych do dominacji nad światem (15%).

Tabela 5

Jaki jest, Pana(i) zdaniem, główny powód planowanej interwencji w Iraku?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	II 2003	III 2003
	w procentach	
Rozbrojenie Iraku z broni masowego rażenia	31	29
Przejęcie kontroli nad irackimi złożami ropy naftowej	23	24
Likwidacja reżimu Saddama Husajna	15	22
Dążenie USA do dominacji nad światem	16	15
Trudno powiedzieć	13	9
Inne	3	1

Wyniki sondażu jednoznacznie wskazują na brak poparcia dla wojny z Irakiem. Respondenci są przeciwni udzielaniu wsparcia Stanom Zjednoczonym w ich konflikcie z Saddamem Husajnem i wysłaniu polskich żołnierzy w rejon Zatoki Perskiej.

Opracowała
Anna GRUDNIEWICZ

A N E K S

Tabela 1. W Iraku pracuje komisja ekspertów ONZ, która ma sprawdzić, czy kraj ten posiada broń masowego rażenia. Czy, Pana(i) zdaniem, powinno dojść do zbrojnej interwencji w tym kraju? 1 - Tak, bez względu na wyniki kontroli ONZ; 2 - Tak, jeżeli komisja ONZ ujawni posiadanie przez Irak broni masowego rażenia, lecz nie - jeżeli komisja ONZ nie ujawni posiadania przez Irak broni masowego rażenia; 3 - Nie, w ogóle nie powinno być zbrojnej interwencji w Iraku

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	28	61	5	974
Płeć					
Mężczyźni	11	35	50	4	465
Kobiety	2	22	71	5	510
Wiek					
18-24 lat	8	37	51	4	151
25-34	5	37	53	5	175
35-44	7	27	63	3	198
45-54	5	25	69	1	182
55-64	7	22	64	7	98
65 lat i więcej	7	19	65	10	169
Miejsce zamieszkania					
Wieś	5	26	61	8	358
Miasto do 20 tys.	5	30	65	1	139
20-100 tys.	7	36	54	3	182
101-500 tys.	9	20	68	4	189
501 tys. i więcej mieszk.	7	32	59	3	106
Wykształcenie					
Podstawowe	4	19	68	9	263
Zasadnicze zawodowe	7	25	64	4	252
Średnie	6	35	56	2	338
Wyższe	11	33	54	3	121
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	6	39	54	2	66
Prac. umysł. niż. szczebla	5	26	68	2	81
Pracownicy fiz.- umysł.	6	32	59	3	77
Robotnicy wykwalifikowani	7	32	60	1	72
Robotnicy niewykwalifik.	0	30	65	5	31
Rolnicy	0	19	77	4	47
Pracujący na własny rach.	16	35	49	0	36
Bierni zawodowo					
Renciści	5	25	54	15	96
Emeryci	6	19	69	6	182
Uczniowie i studenci	7	40	51	1	89
Bezrobotni	10	28	57	5	161
Gospodynie domowe i inni	0	21	74	5	35
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	5	32	61	2	151
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	6	20	71	3	71
sekt. pryw. poza rolnict.	7	40	52	2	154
prywatnym gosp. rolnym	2	20	72	6	52
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	8	14	73	5	124
300-399	10	22	66	1	73
400-599	3	35	59	3	155
600-800	4	33	58	5	149
Powyżej 800 zł	10	29	59	2	143
Ocena własnych war. mater.					
Złe	8	28	57	7	328
Średnie	5	25	66	4	412
Dobre	7	33	59	2	233
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	2	30	65	4	42
Raz w tygodniu	4	27	64	6	479
1-2 razy w miesiącu	5	25	66	4	154
Kilka razy w roku	11	26	59	4	193
W ogóle nie uczestniczy	12	41	44	3	105
Poglądy polityczne					
Lewica	7	30	62	1	217
Centrum	3	34	58	5	276
Prawica	10	31	56	2	245
Trudno powiedzieć	6	15	69	10	234

Tabela 2. Gdyby Stany Zjednoczone podjęły akcję zbrojną przeciw Irakowi, to czy Polska powinna poprzeć tę akcję?

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	8	18	27	39	7	974
Płeć						
Mężczyźni	14	22	26	34	5	465
Kobiety	4	14	28	45	10	510
Wiek						
18-24 lat	9	22	29	35	6	151
25-34	7	21	34	34	4	175
35-44	7	18	29	37	8	198
45-54	9	16	24	46	4	182
55-64	14	21	19	37	9	98
65 lat i więcej	7	13	22	45	13	169
Miejsce zamieszkania						
Wieś	7	14	33	38	9	358
Miasto do 20 tys.	11	17	24	41	8	139
20-100 tys.	8	23	27	37	5	182
101-500 tys.	9	20	18	46	6	189
501 tys. i więcej mieszk.	9	23	26	35	7	106
Wykształcenie						
Podstawowe	4	13	24	49	10	263
Zasadnicze zawodowe	9	15	26	40	10	252
Średnie	11	22	29	33	5	338
Wysze	10	25	27	34	4	121
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	6	23	39	28	3	66
Prac.umysł.niż.szczębla	5	21	12	53	9	81
Pracownicy fiz.- umysł.	13	13	36	34	4	77
Robotnicy wykwalifikowani	6	20	32	34	8	72
Robotnicy niewykwalifik.	15	13	14	48	9	31
Rolnicy	3	15	39	36	8	47
Pracujący na własny rach.	16	32	32	21	0	36
Bierni zawodowo						
Renciści	5	14	18	48	16	96
Emeryci	9	14	24	41	11	182
Uczniowie i studenci	5	23	39	31	2	89
Bezrobotni	10	21	22	42	5	161
Gospodynie domowe i inni	17	11	23	44	6	35
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	6	18	28	43	5	151
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	12	18	26	37	7	71
sekt. pryw. poza rolnict.	10	22	30	32	5	154
prywatnym gosp. rolnym	7	16	37	32	7	52
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	2	7	30	53	8	124
300-399	6	15	30	41	8	73
400-599	13	12	27	42	7	155
600-800	11	23	26	35	5	149
Powyżej 800 zł	12	28	19	37	4	143
Ocena własnych war. mater.						
Złe	10	14	24	43	9	328
Średnie	6	19	29	39	7	412
Dobre	12	21	26	35	7	233
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	14	14	23	45	3	42
Raz w tygodniu	6	18	29	38	8	479
1-2 razy w miesiącu	6	13	33	40	7	154
Kilka razy w roku	12	18	24	41	6	193
W ogóle nie uczestniczy	12	26	15	40	7	105
Poglądy polityczne						
Lewica	8	22	23	42	5	217
Centrum	7	17	29	41	6	276
Prawica	13	25	27	32	3	245
Trudno powiedzieć	6	8	27	42	16	234

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, polscy żołnierze powinni czy też nie powinni uczestniczyć w akcji zbrojnej przeciwko Irakowi? 1 - Zdecydowanie powinni; 2 - Raczej powinni; 3 - Raczej nie powinni; 4 - Zdecydowanie nie powinni (%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	14	23	52	6	974
Płeć						
Meżczyźni	9	19	23	45	4	465
Kobiety	2	10	23	59	7	510
Wiek						
18-24 lat	8	17	24	44	7	151
25-34	4	16	29	49	2	175
35-44	4	11	27	50	7	198
45-54	5	12	20	58	5	182
55-64	10	19	20	47	4	98
65 lat i więcej	3	11	17	61	8	169
Miejsce zamieszkania						
Wieś	4	11	22	56	7	358
Miasto do 20 tys.	6	13	24	49	8	139
20-100 tys.	7	13	23	54	2	182
101-500 tys.	7	17	20	51	6	189
501 tys. i więcej mieszk.	3	20	31	43	3	106
Wykształcenie						
Podstawowe	4	8	15	65	8	263
Zasadnicze zawodowe	4	13	22	55	5	252
Średnie	7	17	27	43	6	338
Wyższe	5	21	30	43	1	121
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	1	21	33	43	2	66
Prac. umysł. niż. szczebla	3	15	15	58	8	81
Pracownicy fiz.- umysł.	7	12	33	40	8	77
Robotnicy wykwalifikowani	1	13	31	56	0	72
Robotnicy niewykwalifik.	7	16	7	64	5	31
Rolnicy	3	10	18	63	7	47
Pracujący na własny rach.	12	15	36	35	2	36
Bierni zawodowo						
Renciści	3	14	20	55	8	96
Emeryci	4	10	21	57	7	182
Uczniowie i studenci	6	18	30	41	5	89
Bezrobotni	9	16	17	54	5	161
Gospodynie domowe i inni	16	11	15	52	6	35
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	3	13	25	54	5	151
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	3	16	24	54	4	71
sekt. pryw. poza rolnict.	6	15	32	42	4	154
prywatnym gosp. rolnym	7	10	16	60	6	52
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	2	4	15	74	5	124
300-399	4	11	17	58	10	73
400-599	7	12	25	51	4	155
600-800	4	18	25	48	4	149
Powyżej 800 zł	6	24	23	45	3	143
Ocena własnych war. mater.						
Złe	6	14	18	56	6	328
Średnie	4	11	27	52	6	412
Dobre	8	19	22	48	3	233
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	5	11	25	58	1	42
Raz w tygodniu	4	11	25	54	6	479
1-2 razy w miesiącu	5	11	24	55	5	154
Kilka razy w roku	8	14	20	53	4	193
W ogóle nie uczestniczy	8	31	18	33	9	105
Poglądy polityczne						
Lewica	5	17	24	51	3	217
Centrum	5	12	27	51	6	276
Prawica	8	19	21	49	3	245
Trudno powiedzieć	4	9	19	58	10	234

Tabela 4. Jaki jest, Pana(i) zdaniem, główny powód planowanej interwencji w Iraku? Proszę wskazać jeden, Pana(i) zdaniem, najważniejszy powód. 1 - Likwidacja reżimu Saddama Husajna; 2 - Rozbrojenie Iraku z broni masowego rażenia; 3 - Przejęcie kontroli nad irackimi złożami ropy naftowej; 4 - Dążenie USA do dominacji nad światem

	(%)						
	1	2	3	4	Inne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	29	24	15	1	9	974
Płeć							
Mężczyźni	25	26	28	15	1	5	465
Kobiety	18	31	21	16	1	13	510
Wiek							
18-24 lat	22	30	23	20	1	4	151
25-34	26	34	24	12	0	5	175
35-44	25	28	26	14	1	6	198
45-54	23	25	27	18	2	5	182
55-64	19	34	22	14	2	9	98
65 lat i więcej	13	23	21	15	0	28	169
Miejsce zamieszkania							
Wieś	17	33	21	12	0	17	358
Miasto do 20 tys.	28	25	14	27	1	6	139
20-100 tys.	25	35	25	9	1	4	182
101-500 tys.	23	25	28	17	1	6	189
501 tys. i więcej mieszk.	21	14	37	21	3	4	106
Wykształcenie							
Podstawowe	15	27	20	16	0	22	263
zasadnicze zawodowe	24	29	28	11	1	7	252
Średnie	25	28	23	18	2	3	338
Wyższe	21	33	27	16	0	4	121
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	30	29	24	17	0	0	66
Prac.umysł.niż.szczebła	19	15	30	27	3	6	81
Pracownicy fiz.- umysł.	24	28	29	17	0	3	77
Robotnicy wykwalifikowani	21	20	33	17	0	9	72
Robotnicy niewykwalifik.	22	37	20	16	0	4	31
Rolnicy	6	46	32	8	0	9	47
Pracujący na własny rach.	22	39	13	20	3	3	36
Bierni zawodowo							
Renciści	18	23	17	16	2	24	96
Emeryci	14	26	24	14	2	20	182
Uczniowie i studenci	24	25	30	18	0	3	89
Bezrobotni	31	36	18	10	0	5	161
Gospodynie domowe i inni	29	48	15	6	0	3	35
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	22	27	28	20	0	3	151
spółce właścicieli	18	25	36	15	2	3	71
prywatnych i państwa	27	26	20	20	1	6	154
sekt. pryw. poza rolnict.	4	42	32	12	0	9	52
prywatnym gosp. rolnym							
Dochody na jedną osobę							
Do 299 zł	27	19	25	21	2	7	124
300-399	22	30	38	4	0	6	73
400-599	21	36	16	17	0	9	155
600-800	23	26	22	18	2	10	149
Powyżej 800 zł	25	21	30	18	1	5	143
Ocena własnych war. mater.							
Złe	18	33	22	14	1	12	328
Średnie	20	29	26	15	0	10	412
Dobre	29	23	24	18	3	4	233
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	14	41	16	13	0	15	42
Raz w tygodniu	21	32	22	13	1	11	479
1-2 razy w miesiącu	25	20	23	23	1	8	154
Kilka razy w roku	21	28	28	16	0	7	193
W ogóle nie uczestniczy	24	23	29	15	3	6	105
Poglądy polityczne							
Lewica	20	26	32	17	1	5	217
Centrum	24	29	24	17	1	5	276
Prawica	26	33	23	14	1	2	245
Trudno powiedzieć	16	26	17	15	1	26	234